

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 8 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 8 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 8 luni 8 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrația tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47

Corespondențe sunt a se adresa la:

Redacția „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rândul cu literă garmon — și timbru de 30 cr. pentru
șe-e care publicare.

Prenumerătire nouă la „Telegraful Român”

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Octombrie-Decembrie al anului 1883, cu preșul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumerătire se trimit mai cu înlesnire pelângă asigurări postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca să se poată căză.

Se atrage atenția on. domni abonați, al căror abonament se sfărtesc cu ultima Septembrie 1883, și înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie expeditura silită a sista, sau a întârdia cu expedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

* O înlesnire foarte mare în expediție se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Desbaterea afacerii cu Croația în parlamentul Ungariei.

(Urmare.)

După ministrul president ia cuvântul ministrul de finanțe, contele Szapáry. Nume în lume nu-i-a dîs în parlament, că purcederea lui e contra legilor. El e datorul cu clarificării Ungariei, ca ministrul Ungariei și Croației (Din stânga estremă: numai aici este responsabil) ca ministrul al Croației. Atât de parlament însă s'a adus invinuirile, că purcederea lor e contra legilor, pentru aceea și va desvolta punctul său de vedere.

După părerea vorbitorului în sensul §. 57 al articolului de lege 30 din 1868, se poate pretinde, că în Croația pe insigniile comune să se pună inscripții croate, căci după lege limba croată e limbă oficială. Cu toate acestea legea nu dice, că pelângă limba croată nu poate fi și cea maghiară (aprobari generale). Si în Budapesta pe edificiul ministrului croat pe lângă inscripția maghiară este și croată, fără a fi scos ochii cuiva. Poate deci dice guvernul cu tot dreptul, că aceasta nici pentru Croația nu face gravamen.

Cu toate că procederea și-o consideră și astăzi de legală primesc espedientul propus.

Legalitatea acestei afaceri o a recunoscut numai guvernul unguresc, ci și cel croat încă dela anul 1880. De atunci până acum nimeni nu a tras la îndoeală. Mai mult, guvernul din Croația după afișarea inscripțiilor ungurescă la 8 August, cu 5 zile mai târziu, dice, că poporul croat e cu mult mai loial, decât să remonstreze contra statului. Astfel era situația înainte de afișare.

Ministrul amintescă, că la oficiale ungurescă de vamă din graniță sunt inscripții croate, ca și când Croația și față cu strelătatea ar fi țeară autonomă, ceea ce nu este, căci în afară există numai insignele Ungariei. Aceasta nu o a putut suferi oratorul. Din aceste motive a purces și în afacerea din cestiune. Din considerare, că să nu fie prea provocător, n'a purces radical, ci a lăsat practica veche ordinând, ca numai unde se vor pune insigne noi să nu sunt inscripții, numai acolo să se pună inscripții ungurescă și croate.

Astfel de insigne s-au afișat în Iunie, 1882, în Esseg pe edificiul direcției financiare, asemenea încă în șese locuri ale Croației, fără a fi reflectat cineva la această împreguiere.

S'a afirmat că insignele cu inscripții maghiare în Croația s'a suferit numai pentru cuvântul, că n'a sciat lumea despre ele. Nici aceasta nu este adeverat. Insignile au fost puse pe edificii publice, încât lumea le putea vedea de căte ori mergea să solvească dare. Peste acestea guvernul autonom din Croația privire la insignele cu scrierea după din Esseg, ca la o eventuală interpellare să scie, cum să respondă. Toate acestea dovedesc că în Croația limba ungurească n'a fost atât de necunoscută.

Revenind la afacerile financiare din Croația vorbitorul ilustrează trista situație a finanțelor în Croația, din cari se vede că nici Croația nu e mai deranjată în finanțe, ca Ungaria.

Si în Croația, ca și în Ungaria darea se statorește și încasează prin oficiale comunale, și inspecția asupra acestora cade în competența oficiilor politice. În Croația sunt 542 de comune politice, în care la 1880, s'a constatat 128 de cazuri de abuz din partea antistielor comunale, aşa că aproape tot în a patra comună obvenia că un cas de abuz. Din aceste 128 de cazuri de abuz 121 cad în sarcina direcției financiare, căci aceste sunt responsabile pentru esactitatea încasării, prin urmare defraudațiunile în sumă de 56,000 fl. au trebuit să le plătească ele.

Ministrul voește, să se clarifice odată situația și în privința aceasta, și ea se poate clarifica numai, după ce se va restitu constituția, după ce se va delătură guvernul excepțional de acuma. Pentru aceea primesc propunerea făcută de ministrul president Tisza.

Intre vorbitorii următori vom schița cele dese de Apponyi, Dr. Polit și ministrul president Tisza.

Contele Apponyi aruncă mai întâi privire asupra cartei etnografice a Croației. Croația dace la poalele insulei balcanice și este mai espusă bântuelilor vulcanice. Ișteimea bărbaților de stat unguri se va dovedi, căci vor scădă ecuilibrul între Ungaria și Croația nu numai în privința materială, ci și morală. Constată, că tocmai terenul cel mai acordat pentru aceasta, instrucția nu este în mășile lor.

Densul nu va critica guvernul în faptele sale. Nu va reflecta nici la cuvântarea lui Tisza din Oradea mare, va vorbi însă în ce privesc ceruta plenipotență a guvernului de a lucra pe viitor, după cum îl taie capul.

Guvernul unguresc n'a asuprit Croația nici odată. Insignile cu inscripții după n'a putut da ansă la displăceri. Dacă afișarea de insigne cu inscripții după ar fi fost călcare de lege, deputații ar fi trebuit, să-și ridice glasul în dieta Ungariei. N'au făcut aceasta prin urmare nu și-au împlinit datorință: La casul contrariu tăcerea lor documentează, că ei nu au luat lucrul serios, după cum ar fi

Se mai dice, că guvernul unguresc calcă în picioare pactul dela 1868. Pentru ce nu și-au ridicat deputații croați vocea în parlament și în privința aceasta? Ce se atinge de trista situație a finanțelor, aceea e nu numai în Croația, ci și în Ungaria misericordă. Si dacă se face revoluție pentru execuții de dare, Ungaria ar trebui să trăească tot în revoluții.

Punctul al doilea din propunerea guvernului nu-l poate primi vorbitorul. Ministrul de finanțe a afișat insignele și cu inscripție ungurească, ca să simbolizeze că Croația aparține Ungariei. Aceasta a fost act politic și foarte la loc. Prin propunerea ministrului se degradează statul unguresc, de aceea nu o poate primi, ci se alătură la propunerea lui Szilagy.

(Va urma)

FOITA.

Cristian Waldo

sun

CALE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus din franceză de E. B.)

(Urmare.)

Acest loc sălbatic era sublim. Cristian vedea la o mie de urme de desubtul său, elful sau stroeșmul (așa se numesc toate apele curgătoare) prezentând aceleași culori și aceleași ondulații, ca și când n'ar fi fost înghețat. La îndepărțarea aceasta unui surd i-ar fi imposibil, a sci, dacă undele aceste nu curg cu sgomot, căci ochiul era înșelat cu desăvârșire prin culoarea închisă și metalică, crescută enorm de vîrtejuri albe ca spuma. Pentru Cristian, a cărui ureche ar fi audit sgomotul cel mai lin din fundul abisului, aspectul agitat a acestui torrent năvalnic contrasta în mod particular cu tăcerea sa absolută. Nimic nu sămăne cu o lume așa petrificată de earnă. Si semnul cel mai mic de viață în tabloul acesta neclintit, o urmă pe zăpadă, sborul scurt și furtiv a unei paseri mici, pricinuște un fel de emoție. Surprinderea aceasta se

preface aproape în spaimă, când un cerb sau o căpriuă deșteaptă repede prin fuga lor răsunetele adormite a pustiului.

Si totuși, Cristian nu mai găndeau în momentul acela la admirarea naturei, ci la pregătirile pentru luptă cu reușătosul. Un cuget dureros și teribil neodihnea sufletul său. Narațiunea bizară a dănușmanului, la început foarte obscură prin limba sa necorectă, se limpește și se lămurește în spiritul său. Sibila aceea țărănească, sedusă de coboldii lacului, copilul acela misterios, crescut în căscioara dănușmanului și dispărut în vîrstă de trei sau patru ani, alucinațiunile acele a memoriei, ce simțise Cristian în decursul prânzului nu erau poate decât amintiri deșteaptă de o dată...

— Da, își dice el, acum îmi revine memoria sau ilusiunea. Cele trei vaci perdu... acum vîr'o două-deci de ani, focul de pușcă, ce a opri vaca a patra... Par că aud focul acela de moarte, par că vîd pe bietul animal cum cade, par că simț impresiunea durerei și a milei, cum o simțeam odinicără; aceasta a fost poate prima emoție în viață mea, aceea ce deșteaptă în noi viață simțurilor. O Doamne, par că o lume întreagă uită se deșteaptă și se ridică înaintea ochilor mei! Mi se pare că scena aceasta s'a petrecut acolo, jos în dosul stâncelor aceia, pe marginea aceluia coborî ascuțit și roșățec. Așa mi se pare! fost' am eu sau sufletul meu

într'o viață anterioară?... Dară, dacă sunt eu, cine este tatăl meu? Cine este bărbatul acela, pe care dănușmanul era să-l ucidă, pe când bănuiala nu era încă adormită prin superstiție? Pentru ce sibila poate — maica mea — să a înflorat îndată ce a atins degetele mele? Ea era adâncită într'un fel de vis, ea nu mi-a vîdut față, dară ea a dîs că sunt baronul!... Si tocmai, când am întrebăt pe dănușmanul, dacă n'a avut copilul la mâni un semn particular, mănia și supărarea sa nu probează, că el a observat și înțeles semnul acela ereditar, poate mai aparent la copil, decât este acum la bărbatul vîrstnic? Ei, apoi și de lării observat astăzi la mine, spiritul său este departe de a face o combinație. Nici în gând nu i-a venit a se încerca a mă recunoaște. El n'a vîdut în mine decât un strein curios și batjocoritor, care lă întrebăt de secretul familiei sale și secretul acesta este rușinea sa; el mai bucură face o legendă, o narațiune de dîne. Îl vatămi, când bănuiesc minunea ce o învoacă; îl superi dacă și spui că copilul avea degetele ca acele ale baronului Oláus. Se dîce, că nu vatămi decât prin adevăr: dar așa am găsit-o... N'a fost biata Karina înspăimîntată luându-mă drept seducătorul ei?

„Seducătorul ei! Cine scie? Bărbatul acela urit și desprețuit de toți i-a făcut doară silă. Ea va fi ascuns nenorocirea sa, ea va fi exploatață credință în spiritele perierei, pentru a împedeca pe ti-

Revista politică.

Sibiu, în 30 Septembrie

Resoluțunea propusă de ministrul president Tisza, după o luptă parlamentară de patru zile, a fost primită cu 187 contra 105 voturi.

Resoluțunea aceasta se va desbată încă în săptămâna aceasta și în casa magnaților.

Cam la începutul săptămânei viitoare insigniile cele în două limbi se vor lua jos în Croația. Dieta în sesiunea prezentă va mai desbată numai bugetul și va alege pe membrii delegațiunilor. Cam pînă la 20 luna curentă casa deputaților va suspenda activitatea sa pe timpul delegațiunilor.

Diarele au adus în zilele acestea telegrame despre un conflict ce ar fi avut loc, la Vulcan, între soldații români și austro-ungurești. Era vorba ca soldații români ar fi ocupat o casarmă austro-ungurească, ridicată pe teritoriul românesc, și că soldații austro-ungurești, în cele din urmă ar fi alungat pe români și parte din ei ar fi și prins. O telegramă de eri dela Viena anunță, că „Die Presse“ scrie: În sferele miliare de aici nu se scie nimic despre conflictul, (dela vama Vulcanului) dela fruntrarie; acesta după impregiurările actuale este cu totul imposibil. De bună seamă se tractează numai de un astfel de conflict obicituit pe la fruntrarie, care este lipsit de ori ce consecență politică.

Împăratul și împărăteasa Rusiei au plecat în 11 Octombrie n. la ameazi dela Copenhagen.

Muctar pașa a făcut în zilele acestea o vizită principelui de Bismarck în Friderichsruh. Visita aceasta a făcut sensație și este mult comentată de diarele Germaniei. Acestea exprimă speranța că visita lui Muctar este un semn că influența germană a delăturat intrigele engleze și rusesci cu deosebire, prin care se suspectă Germania, mai cu seamă Austria, că ar avea tendențe de a alunga puterea otomană dincolo de Bosphor.

Dela București aduc unele diare scirea despre eventualitatea unei remanieri ministeriale; după care Dimitrie Sturza ar trece dela esterne la finanțe și în locul lui ar veni Boerescu G. Chițu dela interne la justiție în locul lui Stătescu, Brătianu s-ar retrage dela resboiu, care post il va ocupa un militar, iar Titu Maiorescu ar ocupa ministerul de culte și instrucție, dela care se retrage Aurelian.

Corespondențe particolare

ale „Telegrafului Roman“.

Seghedin, 11 Octombrie n. Onorată redacție! Mare mișcare este în Seghedin, de când se apropie timpul pentru primirea Majestății Sale spre a vedea opera reconstrucției acestui oraș, de și încă nu deplin finită, dară totuși au ajuns în acel stadiu, încât merită a cerceta acest oraș și a face o primărire prin ea. Spre mulcomirea tuturor acestora, cari și-au oferit denariul lor pentru reconstrucția acestui oraș esundat, pocuță împărtășă cu cunoștință linisită, că acei bani au căzut pe pămînt fructifer și s-au folosit pentru multe lucruri bune și frumoase, și sperăm cu toții, că va multămî și pe prea bunul nostru Monarch, ba îl va surprinde, că ce s-au ales din orașul acesta plin de apă, de mocîrlă, și de case ruinate, lutoase, când l'au văzut esundat; dară cuvîntul Majestății Sale de atuncea

la vederea atâtorelui ruine esclamat în fața lumii: „Seghedinul va fi mai frumos, de cum a fost“ susținând speranța în amortiții și desperații seghedineni, adi să intrupă și orașul se ridică ca un mândru fenice din cenușe bătând cu aripile velzel prin simbolul unui vultur cu aripi deschise pe frontispiciul casei nouă magistratuale din piața cea mare a lui Szecseny, frescurile din afara și din lăuntru cu picturile aurite atâtă a acestui edificiu, că și a teatrului — cari ambele palaturi au constatat la 800.000 floreni — vestesc lumei, că gustul și frumosul dându și mâna au ridicat orașul la nivelul orașelor mari.

Apoi scoala de fetișe cu turnul său și la minaret, cea de băieți cu o fațadă elegantă, scoala reală, gimnasiul nou edificând și multe alte scoli populare și una civilă sunt tot atâtea semne, că cultura au încolțit și aici, și dacă încă o speranță vechiă și ferbinte a Seghedinenilor, adepă înființarea și a unei universități, a căreia realizare o așteaptă ca să fie din partea Majestății Sale cu diua de 14 Octombrie st. n. a. c. ca diua sosirei sale încoace anunțată, se va împlini, atunci își pot gratula Seghedinenii, dară atuncea și numai atuncea este opera reconstrucției terminată.

Pentru că cei mai mulți în speranță, că Seghedinul va fi mai impopulat prin concentrarea mai multor oficii, a mai multei milii, a unei table rezesci, a urcării unui comitat și a unei universități, au clădit pe o extensiune de un mil pătrat case peste case, încât numărul edificiilor nouă de locuit se urcă la suma de 2633, cu loc de curte și clădiri economice la suma de 760 — cele cu 2 etaje fiind 26, cu un etaj înălțat 211 — și dacă această speranță nu li se va împlini, atuncea nu numai că jumătate din locuințele imense vor rămâne nelocuite, ci și statul va păgubi enorm mult din cauza, că milioanele pentru edificări imprumutate nu vor aduce cametele recerute nefiind locuitorii destui, carii să folosească și plătească locuințele și pe cără ar fi bucuria de mare, că Seghedinul este reconstruit, pre atâtă ar fi întristarea de mare, că jumătatea orașul ar fi jertfa ruinei materiale!

Deci nu e mirare, că tot Seghedinul e în mare mișcare pentru sosirea monarchului și atât orașul ca municipiu, că și orașenii civili și ca locuitori se întrec a face monarchului o primire imposantă și suprinșătoare; nu crăță osteneală, nici spese spre a împodobi toate strădele, casele publice și private a banderii din cetățeni, din tineri și domni, parte pedestrii parte călăreți, parte în vestimente de coloare albastă deschisă, sau închisă, sau cafenie sau roșie, toți ca husarii, cu săbii, cu pinteni și peni de cocoș sau de cocoare.

Am văzut eri și adi o parte mare din ei cu steaguri vechi de cele dinainte de 1848, care servau pentru garda civilă exercitând cu banda militară în trunte, cîntându-le marșuri de ale lui Rakotzi și cele din 1848, încât mi se părea că văz mișcările din 1848 și pe cărătina lor marșială și figurile lor pitorești făceau bună impresiune asupra privitorului, pe atâtă mă neliniștește resuscitarea unei suveniri neplăcute a unui resboiu de rasă, de carele să ne ferească Dumnezeu în a două ediție.

Am urmărit acest conduct de călăreți și pedestri, că unde se duc? și am observat că se duc în biserică și acolo să țină serviciu divin asupra steagurilor cari nu au avut lipsă de sfintire, fiind maide mult

Fără a face să mă recunoască, așa intră în serviciul dannemanului; prin munca și devotamentul meu așa face să mă stimeze, să mă iubească poate, familia aceasta, care este a mea și eu măști sili, a redă, de nu mintea cel puțin odihna, bietei sibile, pecum am isbutit a aduce linisice în visurile scumpe mele Sofia Goffredi. Bizară mai este soartea mea, ce mă condamnat a avea două maice alienate din desperare! Ei bine, condamnarea aceasta nemeritată îmi este o datorină impusă ca se ajung la vre-o resplată misterioasă. Eu o primesc. Katerina Boetsoi nu și amintesc, poate că și a pierdut copilul, dar ea va găsi îngrijirile și scutul unui fiu.

În momentul acesta i se părea lui Cristian că îl chiamă cineva. El privi înaintea sa și în toate părțile; el nu vedea pe nimenea. Dannemanul i-a dat să-l ascepte, el trebuia să vină: Cristian ezită; dar, după un minut, un tipet de spaimă îl face să sară să-si ia armele și să fugă în direcția glasului.

Sărind cu o agilitate miraculoasă peste arborii căduți, pe detrit intărit de ghiață și peste rădăcini uriașe incurcate, Cristian ajunse pe nesciute la două-deci de pași de vizina ursului. Animalul teribil dăcea între el și vizina; el lingea săngele ce coloră zăpada impregiurul său. Dannemanul sta în picioare în pragul pesterei, palid, cu părul drept în sus în vent și cu mâinile fără arme. Cuțitul său,

sfințite în taină, însă s-au făcut rugăciuni pentru martirii generali de honveđi în 1849 spîndurați, de care ce chiar adi e diua martirului lor.

Frumos preludiu la venirea Maiestății Sale încoace pentru hiperloialii și dinasticii maghiari!

La aceasta nu facem mai mult comentariu, se comenteză de sine!

Este interesant a sci, că pe unde și sub care conduct va intra monarchul nostru.

Că să aveți însă o idee clară despre acest conduct, care se promite a fi foarte imposant, și ca să cunoască și publicul nostru situația Seghedinului reconstruit îmi permit a depune charta Seghedinului reconstruit în mâna on. redacționi spre studiare și vedere și în mâna cu aceasta să mă urmăreasă cetitorul în descrierea conductului.

La gara călei ferate de stat, unde va fi întrarea, se ridică o poartă de triumf acoperită cu o cupolă grandioasă, precum nu au văzut Seghedinul, încât aceasta costă peste 15,000 fl. v. a.

Această poartă va fi făcută de societatea călei ferate.

Va avea un baldachin de materie scumpă și bogat aurit; la ambele laturi două altane (coridor) artificiale și pompoase.

Va fi cu covoare grele, draperii roșii și cu plante ecsoțice împodobit. În transparente se văd monogramele Maiestăților Sale.

La intrarea portii vor fi bustele M. Lor Sale de piedestaluri bogat aurite și de flori ecsoțice încunjurate.

Întreaga gară, edificiul său, toate treptele vor fi cu covoare acoperite până la acel loc, unde orașul ridică poarta sa de triumf în apropierea garei.

Anume din Viena sunt chemați lucrătorii pentru aceasta.

Poarta de triumf a orașului va cuprinde locul gării încoace pe terenul gol și la colțul strădei radiale cu un fund artificios, coperind strada Vulpe și va avea o formă octogonală, în mijloc cu statua „Ungaria“, de 6 metri înălță, ținând într-o mâna cununa triunfală, simbolizând prin aceasta încununarea triunfală a monarchului.

De-aci încolo strada întreagă radială M. Pr. și strada cerculară „Tisza Lajos“ va fi de ambele părți provăzută cu stâlpi mari de brădi roșii colorate și în vîrf cu mere și lance aurite în distanțe de către 20 metri, cari servesc parte pentru stegule, parte pentru ținerea (atârnarea) ghirlanidelor crengutele de brad legate dela un stâlp până la celelalte. Stegulele cu emblemele lor vor fi parte ungurescă, parte orășenescă, austriace (roșii albi) și bavarești! Perhorescatul negru-galben n'are loc!

La capătul strădei radiale M. Pr., și la intrarea în strada cerculară T. L., unde se află terenul Gizella, se ridică altă poartă triunfală, pe a căruia arc 6 transparente cu monogramele Maiestăților Lor vor străluci și sub ele între țările frumoase cuvintele Damnedute-a adus!

La capătul strădei radiale T. L. unde se află edificiul direcției finanțiale și se ivesc strada Mureșului chiar în fața Tisei se ridică alt arc de triumf.

În piața cea mare a lui Szecseny se va ridica un obelisc de 10 metri înălță, pe carele se vor vedea emblemele fiescării industrii; pe un alt obelisc de 15 metri înălță va fi o figură de gips turnată simbolizând irumperea esunării. Tot acolo

frânt în coastele ursului, zăcea lângă animal și în loc să ia pușca din bandalieră și să-l omare deplin, Boetsoi părea fascinat de nu sciu ce spaimă sau legat de o precauție neexplicabilă.

Indată ce observă pe Cristian, el îl face să semneze, ce acesta nu le pricepea; dară el găci că n'are să vorbească și ochi ursul. Din norocire, înainte de a trage, el ridică încă odată ochii spre Joe Boetsoi, care îi intima prin o gestă desprătată să nu tragă. Cristian intima pantomima sa întrebându-i dacă are să-l jundzie fără sgomot și după un semn cu capul afirmativ, el merse drept spre urs, care la rândul său se ridică în două picioare mormoind întimpinându-l.

— Iute, iute! de nu, suntem perduți! strigă dannemanul, care își luase pușca și părea că așteaptă ceva nevăzut din fundul vizuinei.

Cristian n'aștepta să-i mai dică odată. Prezențând spre îmbrățoșarea ceva slabită a ursului rănit brațul său infășurat cu funia, el îl infipse cuțitul în pântece fără a precugeta, că animalul ar putea cădea înainte și că era de lipsă să repede în lăuturi, ca să-i facă loc. Ursul cădu din norocire în lăuturi și trase pe Cristian cu sine, dară fără ca ghiarele sale intinse prin ultima opintire a vieței, să-i fi apucat alt-ceva decât un colț a surciei sale. Înfundat așa în zăpadă și ca să dicem așa

nărul său frate danneman a se espune prin incarcarea resbunării în contra unui inamic prea puternic. Sérmana femei! Da de bună seamă, ea îl urește, ea îl teme încă și acum; ea a devenit prorocă, adeă nebună, de când cu desastrul ei; ea a avut un fel de crescere fiind că scie de rost vechile poesii ale terei sale, și când se ecaltă, ea găsesce în amintirea confusă a căntecelor aceste trăgice accente de amenințare și de ură. În sfîrșit, fi-va vis sinistru sau comentar logic, eu cred a vedea aici degetul lui Dumnezeu, care mă adus la căsătoria aceasta, de unde am fost răpit... Pentru ce și prin cine...? Fost-a dannemanul, călătorul neobosit, care mă dus departe, ca să scape pe sora sa de remușări viuă, sau pe familia sa de o pată ardândă? Sau să cred mai mult în jaluzia femeii lui Olaus, după ipoteza raportată de maior?

Toate aceste gânduri se îmbuldeau în creerii lui Cristian și sufletul său era rănit de spaimă și de durere. Cugetul a fi fiul baronului Olaus îl face să se urască și mai mult. Sub impregiurările acestei el nu putea vedea în sine decât inimicul cinselui și odihnei maicei sale.

— Cine scie, și dicea el, dacă n'a fost el însuși, care a pus pe cineva, să mă răpească, ca să scape de vre-o promisiune sau de un angajament dat jertfei sale? Ah! de ar fi aşa, și remână aici,

în piață steaguri de 18 metrii lungi vor fălșa. Parcul înaintea casei orașului împreunat cu edificiul său de chirie va fi metamorfozat într'o grădină cu flori exotice.

Conductul deci va fi prin strada radială M. P. strada cercuală T. L., de acolo sucește pe cheiul Tisei până la parc, din apropierea teatrului și de-acolo trece pe lângă teatru și merge dreapta prin piață cea mare în casa orașului cea de chirie.

Am să observ mai departe că de ambele părți ale drumului pe unde are se treacă conductul se înalță 11 tribune foarte mari, care pot cuprinde cel puțin 1000 persoane pentru spectatori.

Conform programei Monarchul, sosesce Duminecă la 11 oare a. m., la 1 oară d. am. primește omagiele deputațiilor și corporațiilor, la 5 oare d. am. prânz de gală, la 8 oare seara teatre pară. În ziua următoare ante ameați vizitarea diverselor edificii noi publice, după ameați preumblare cu catoră regală în Ujzeged, care se poate numi prăterul sau dumbrava Seghedinului. Seara iluminăriune și pirotehnică grandioasă.

A treia zi vizitarea întăriturilor (stavilelor) din pregiurul Seghedinului și deschiderea solemnă a bibliotecii Șomogyi, carele au dăruit încă anul trecut la 70,000 de cărți foarte prețioase orașului Seghedin pentru universitatea ce se va înființa. Seara la 8 oare bal grandios. Regele va remâne însă la bal numai până la 10 oare seara, pe când apoi cu tren separat pleacă îndărăpt.

Despre detaliurile conductului și a unor edificii mai însemnate și a incortelării Majestății Sale voiu scrie la timpul său. — Altmintenea vă voi ține în curent despre toate lucrurile momentuoase din Seghedin. La revedere!

Varietăți.

* (Reuniunea femeilor române în Sibiu). Se aduce la cunoștință publică, că cu 1 Noemvre a. c. st. n. se deschide scoala elementară de fete de patru clase a reunii noastre, aici în Sibiu, și că s'a făcut îngrigire de cele mai bune puteri didactice la acea scoală.

Se provoacă deci părinții respective îngrigitorii din loc și din giur, ca dela 15 ale lunei curente în colo, să-si insinue fetele pentru primire, la prezidenția reunii noastre, Doamna Maria Cosma (strada Baier Nr. 1).

Sibiu, 9 Octombrie 1883.

Comitetul reunii.

* (Diar maghiar în Brașov) „Pesti Napló” afă, că în curând se va înființa în Brașov un diar maghiar sub redacțunea unui domn oarecare Szterényi József sub titlu „Brassó”. „În Brașov — dice mai departe amintitul diar — a făcut maghiarismul un pas însemnat înainte și foia nouă poate conta aci la un public frumos, și afară de aceea chiar pozițunea Brașovului la mărginile țărei face să fie un lucru foarte dorit, de a fi înscințat publicul maghiar despre cele de pe acolo prin un diar maghiar.”

* (Extra Hungariam non est vita). Cităm din „Ellenzék” în traducere din cîvînt în cuvînt următoarele:

„Cu ocazia licitației publice ținute în favorul erariului pentru 104 fl. și 53 cr. înconțării lui Mitru Fițu, locuitor din M. Vălcău, s'a vîndut averea nemîșcătoare prețuită cu 1223 fl.

ținut prin greutatea și unghiile răutăciosului de colțurile imbrăcămintei sale, Cristian numai cu greu se sculă, lăsând o parte considerabilă a scurteicei sale din piele de ren imprumutată dela maior; dară astă nu-l supără. Dannemanul se lupta cu alți inimici: el tocmai trase un foc într'un noroc în peștera întunecoasă și un alt răutăcio negru, tinér, însă mărișor, eşise cu aer amenințător, pre când doi pui mari ca oile, năvăleau spre picioarele sale, fără altă intenție decât a fugi, însă cu o manieră îndestul de bănuitoare pentru siguranța echilibrului său. Dannemanul, hotărât mai bine a perî decât a lăsa să scape triplul său vînat, se rădîmă de trupinele arborilor, ce formau la intrarea peșterei un fel de arc ascuțit natural. El se luptă încă cu ursul cel tinér, pe care tocmai îl rănișe cu focul pușcii sale; dară împins de urșii cei mici, el cădu, și ursul cel rănit năvăli furios asupra lui, precând Cristian, sigur de ochiul său și de săngele său rece, zdrobi cu un glonț capul animalului, numai cu o urmă peste capul dannemanului.

— Asta a fost bună, dice acesta sculându-se repede.

Dară cei doi pui trecură peste el și el n'avea de gînd să-i lase să scape.

— Stăi, stăi! și dice Cristian urmăind cu ochii pe cei doi fugari, nu vedi ce fac!...

50 cr. cu 20 di: două-deci de cruceri, — asemenea proprietățile lui George Szabo senior tot de acolo (prețurile cu 186 fl.) spre acoperirea pretensiunii erariale de 130 fl. s'au vîndut cu 10 di: de ce cruceri. Cumpărătorul este domnul I. Adolf Kreuzer, inspector reg. de dare; el a cumpărăt, dar nu pentru erar, ci pe seama sa. — Văd astfel de lucru trebuie să strigăm „Extra Hungariam non est vita; și est vita, non est ita.”

* (Datoria flotantă a statului) a fost după o dare de seamă a comisiunii țării instituită pentru controlarea ei, la finea lui Septembrie anul curent în note de stat de 1 fl.: 66,000,749 fl. de 5 fl.: 130,623,160 fl. și de 50 fl. 160,752,420 fl. mai departe în hârtii de saline 54,613,242 și 50 cr. La olală 411,988, 598 fl. și 50 cr.

* (Rectificare.) În Nrul 109 al „Telegrafului român” sub titlul „Probă nouă de liberalism unguresc” în darea de seamă despre ingerența organelor statului în afacerile Reuniunii învățătoresc din Turda și Dej, la cererea P. Prot. S. Popescu, este a se rectifica că comisariul polițian din Turda n'a fumat în tot decursul ședinței din cigară; ear cele întemplate în Dej, ca și în Turda se refer numai la cererea acelor în limba maghiară.

* (Castelul Peleș.) Duminecă la ameați, cîtin în „Românul”, s'a făcut ceremonia inaugurării Palatului dela Sinaia al Regelui Carol.

Ceremonia a început printre un servit religios, făcut într-o din curțile Palatului și sfintirea apei Eminința Sa Primatul Românesc a oficiat.

La acest servit au asistat Maiestățile Lor, vreo 50 de invitați din toate corpurile statului o parte a unui batalion de vînători și un numeros public din Sinaia și din București.

După servitul bisericesc se cetă de către dl general Crețianu actul de nascere, ca să dicem astfel, al acestui Castel. În acest act se cuprind date, de când s'a pus prima peatră a temeliei, cîtin de Duminecă, în care fu ocupat și numirea ce i s'a dat de „Castelul Peleș”.

Actul s'a subscris de către Maiestățile Lor și de către toți cei invitați.

Venind apoi la ușa palatului Maiestatea Sa Regele o deschise cu chiecia, ce o avea asupră-i. Maiestățile Lor intrără astfel cu Metropolitul și cu toți cei prezenti și percurseră toate salele și camerele castelului, cari fură stropite cu apă sănătății.

Aproape pe la 2 ore se servă prânzul:

Invitații erau atât de numeroși, încât au trebuit să se pue două mese.

Când sosi timpul toastelor Metropolitul primă printre un discurs binecuvîntă pe Regele și Regina.

În urmă M. S. Regele se sculă, luă un pahar cu vin românesc, ce spuse că i-a fost trimis dela expoziția Cooperatorilor din București și care fu servit la toți oaspeți.

M. S. spuse, că scopul pentru care a ridicat acest Castel în munții Carpaților, a fost ca să înfigă în pămîntul României temelie locuinței Sale, și aceasta ca una din dovedi, că legat este cu pămîntul și cu sufletul acestei țări, și închină pentru mărire și fericirea României.

Dnul Dumitru Ghica, ca președinte al Eforiei spitalelor, care este prima proprietăță a terămului Sinaiei și ca președinte al senatului, tînu un discurs bine simțit și închină pentru fericirea Regelui și Reginei.

Dulcele poet al României, culegătorul Doinelor ce sunt istoria sufletului român, dl Vasile Alecsandri

Ursii cei mici se îndreptără spre cadavrul mușelui lor și se îmbuldiră sub coastele ei sănătoase.

— Așa este, dice dannemanul frecându-și brațul, pe care ursul cel negru îl strivise prin funie; nu e treaba noastră ai ucide. Fie care din noi are parte sa. Chiamă pe soții tăi; eu sunt prea ostenit și apoi mi-a și fost frică, o mărturisesc. Abia am scăpat. Fără tine... Dar chiamă-i.

Indată o să te spuiu pentru ce.

Și, până ce Cristian strigă din toate puterile plămânilor sale, dannemanul încercă în grabă cam treurând, dară totuș cu atenție pușca sa, pentru casul când ursii ar părăsi trupul mumei lor și ar voi să fugă înaintea sosirei celorlați vînători.

Ei apărură îndată, din trei laturi, însinuându-i deja prin focurile de pușcă, Larrson cel întâi, strigând victoria lui Cristian la vederea ursoaică grozave, ce zacea la picioarele sale.

Băgați samă! Stați! esclamă Cristian. Ursoaică noastră a fost plină, ea tocmai a fătat doi pui frumoși. Eu vă cer grație pentru bieții orfani. Luate-i vii.

— De bună samă răspunde Larrson. Întra-jutor cameră! Aici este vorba a face elevi.

(Va urma.)

făcu, în cîteva cuvînte, ceea ce putem numi sănătărea românească a Castelului, urând, după vechile deprinderi și cu cuvînte strămoșesci și poporale, toate fericirile dorite proprietarilor palatului.

Dl general Cernat, ridică un toast în numele armatei.

În urmă președintele camerei, dl C. A. Rosetti, pofti și dînsul în cîteva cuvînte toate fericirile ce se cuvin proprietarilor Castelului Peleș, cari au înfipt temelie lui în rărunchii Carpaților, precum, prin faptelelor, au lucrat și lucrează de a se întruni cu aspirațiunile, cu simțimentele, cu inimile tuturor românilor.

Serbarea în fine a fost din cele mai frumoase, căci era simplă și de toți simțită.

La această serbare s'a împărțit celor invitați și o medalie în bronz, despre care dăm oare-cari deslușiri în scirile dilei.

La ameați sosi la Sinaia un număr din cei cari au plecat la Paris și din Viena la Constantino-pol pentru inaugurarea noului tren Orient-expres.

D. C. A. Rosetti, aflând că printre acei călători era și d. Edmond About, s'a dus la gară la sosirea trenului spre a-l saluta și a stringe mâna și acelor dintre diariști, pe cari fi cunoscute.

M. S. Regele și Regina luând cunoștință despre sosirea acelor însemnați călători, a trămis pe unul din d-nii adjutanți spre ai invita să vie să iească ceașul, fără nici o ceremonie și în vestimentele de călătorie.

Pe la patru oare veniră toți acei domni, cu cari Regele și Regina vorbiră și în mai multe rânduri.

Ei viitoră palatul conduși de cățiva din dd. adjutanți.

Veniră apoi în Salonul pentru musică, unde M. S. Regina ținea piano și domnișoara Carlotta Leria canta cîteva arii din operele italiane și franceze și vră două din cântecele române, și care fu aplaudată cu multă și sinceră căldură.

De aici toți trecură într'un alt salon, unde se servă ceaiul de către domnișoarele de onoare, și Maiestățile Lor vorbiră mult și pe rînd cu toți străinii veniți și cu toți invitații dilei.

Eată și documentul despre Castelul Peleșului:

Eu, Carol I. Domn și Rege cu Elisabeta Regina după o silință neobosită de doi ani, în luptă cu un terem nestatornic, străbatut de isvoare isbutit-am a pune, la poalele Bucegiului, temelia acestei clădiri, în anul măntuirei 1875, ear al Domnirei Noastre al IX-lea.

Zidirea s'a oprit pe timpul răsboiului pentru neatârnarea României.

Întrat-am în această casă a Noastră în anul măntuirei, 1883, ear al Domnirei Noastre al XVII-lea datu-i-am nume:

CASTELUL PELEȘULUI“.

* (Circula sgomotul), dice „l'Independ. roum.” că s'a dat ordin pentru concentrarea rezervelor din anii 1875 și 1876. Scirea, dice „Resbosiu (W.) e foarte ingrijitoare și dacă cumva nu este esactă, roagă pe guvern (pe cel român) să o desmîntă cât mai degrabă.

* (Cordon sanitar.) Guvernul din București a trimis batalionul al doilea de vînători la Iași spre a face cordon la Prut contra pestei bovine din Basarabia.

* (Rundu ele și cholera.) Rundu ele, car părasiseră, cu totul Egiptul dela începutul epidemiei cholerică, au început a se întoarcere din nou în aceeași ană, mai cu samă la Cairo. Această întoarcere ar însemna că epidemia va dispără în mod definitiv. S'a observat în adevăr în mai multe împregiurări analoage, că aceste păsări părăsiseră, cetățile atacate de cholera și se grăbiau să se întoarcă îndată ce epidemia era în decrescere sau pe cale de a dispara. Acest fapt s'a produs la Petersburg în 1848 și în Prusia occidentală în 1849.

Bursa de Viena și Pestă.

Din 12 Octombrie n. 1883.

	Viena	B-pestă
Renta de aur ung. de 6%	119.40	119.25
Serisuri fonciare ale institutului „Albina”	—	100.30
Renta de aur ung. de 4%	87.45	87.35
Imprumutul drumurilor de fer ung.	138.—	138.25
I emisiune de obligații de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.30	90.25
II emisiune de obligații de stat dela drumul de fer orient. ung.	113.50	113.50
Obligații ung. de rescumpărarea decimii de vin	96.75	97.50
Obligații urbană croato-slavonice	99.—	98.50
Ajetium de bancă austro-ung.	837.—	840.—
Obligații urbană temesiana de	98.50	98.50
Obligații ung. cu clausulă de sortire	97.75	97.75
Obligații de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	99.—	99.—
100 mărci nemțesci	97.—	—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9.51 1/2	9.51
London (pe poliță de trei luni)	120.05	120.

